

0

AV 7

## Litauen

Johan Dahl

08-788 00 45

johan.dahl@ekn.se

## Basfakta (2023)

Folkmängd: 3 miljoner

BNP, nominellt: 79,4 miljarder USD

BNP/capita: 28 482 USD



Landriskklasserna går från 0 till 7.  
Ju lägre tal, desto bättre kreditvärdighet.

## Landriskklasshistorik



Källa: EKN

## Styrkor

- + EU och euomedlemskap
- + Stark demokrati och institutioner
- + Låg offentlig skuld

## Svagheter

- Sårbar för externa chocker
- Geopolitiska risker i gräns mot Kaliningrad och Belarus

## Stark förankring i EU och Nato

Efter frigörelsen från Sovjetunionen blev ett närmande till väst ett viktigt mål för Litauen. Litauen har idag en väl fungerande marknadsekonomi, starkt demokratiskt styre och är sedan 2004 medlem i EU och Nato. Landets ekonomi, som domineras av tjänstesektorn, har gynnats av euron sedan den infördes 2015. Sedan Rysslands annektering av Krim, 2014, har Nato stärkt sin närvaro i landet och Litauen har ett nära samarbete med USA.

Ryssland, som före Rysslands annektering av Krim 2014 var en stor handelspartner, har minskat i betydelse. Litauens största handelspartner är EU med cirka 60 procent av både import och export. Av Litauens totala import stod Ryssland för cirka 25 procent under åren före 2014. Sedan har andelen sjunkit successivt och 2022 var den nere i fem procent. Exporten till Ryssland har också minskat men från en lägre nivå, ned till en andel om cirka sex procent av Litauens totala export 2022. Redan efter Rysslands annektering av Krim, 2014, blev Litauen en av EU:s starkaste kritiker till Rysslands politik. När Ryssland invaderade Ukraina i februari 2022 infördes ett temporärt nationellt undantagstillstånd, vilket innebar att mer pengar kunde sättas av för säkerhet och skydd av landets gränser. Sex ryskspråkiga tv-kanaler stängdes efter rapporter om krigspropaganda. Ryssar är den näst största minoritetsgruppen (efter polacker) med cirka 5 procent av Litauens befolkning. Redan i april 2022 slutade Litauen, som första EU-land, att importera gas från Ryssland.

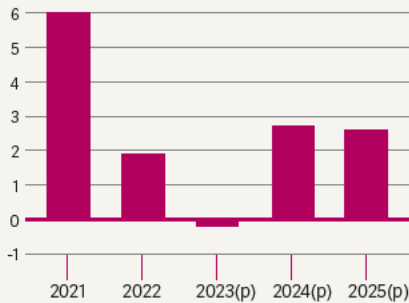
Med gräns både mot Kaliningrad och Belarus har Litauen sin beskärda del av gränsproblematik. Belarusiska regimkritiker har fått asyl i Litauen och under 2021 lät Belarus migranter fritt ta sig till den litauiska gränsen för att försöka ta sig in i EU, vilket skapade en humanitär kris och politiska problem för EU. Även relationen till Kina har blivit frostigare sedan Litauen 2021 lät Taiwan öppna ett representationskontor i landet. Kina har agerat genom att stoppat sin import från, och export till, Litauen.

## Stabilisering av turbulent ekonomi

En stark ekonomisk återhämtning efter pandemin ledde till en ökad efterfråga i ekonomi. I kombination med stigande priser, bl a på energi, till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, steg inflationen kraftigt. Litauens genomsnittliga inflation för 2022 var 19 procent, vilket var näst högst i euro-området, efter Estland. Det kan jämföras med euroområdets snitt på åtta procent. ECB har höjt räntan under 2023 men i december lämnades styrräntan oförändrad, vilket sannolikt betyder på att räntetoppen är nådd för den här gången.

Litauens ekonomiska tillväxt har varit volatil de senaste åren. Efter stark tillväxt på 6 procent 2021 föll den till 1,9 procent 2022 för att väntas hamna på minus 1,4 procent för 2023. Den höga inflationen 2022 och efterföljande räntehöjningar påverkade efterfrågan negativt. För 2024 och 2025 väntas tillväxten stiga till strax under 3 procent årligen och inflationen minska till 4 procent på årsbasis. Bytesbalansen visar normalt överskott, med undantag för 2022 då stigande importkostnader gav ett underskott på 5 procent av BNP. Prognosen för 2024 visar åter en bytesbalans på plus. Landets skuldsättning bedöms av IMF som hållbar och risken för att staten skulle få betalningsproblem bedöms vara låg.

## BNP tillväxt (fasta priser, % per år)



Källa: IMFWEQ, Macrobond

Litauens transportsektor har ökat kraftigt de senaste åren tack vare låga arbetskostnader och låga skatter på vägtransporter, jämfört med EU-snittet. Stigande bränslekostnader i Europa har gynnat litauiska transport och exportföretag, vilket sannolikt är en orsak till EKN:s ökade garantiengagemang på Litauen.

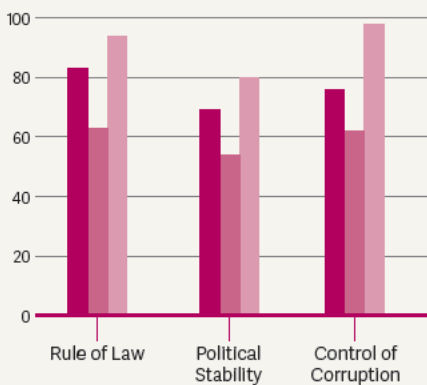
EU-samarbetet har varit nyckeln till att Litauen klarat sig relativt bra under både pandemin och Rysslands krig mot Ukraina. Inflation och tillväxt väntas återgå till normala nivåer 2024. Med en liten ekonomi och närhet till Ryssland och Belarus är landet sårbart för externa faktorer vilket gör att riskerna för nya prischocker är relativt stora. På längre sikt kan Litauens demografiska utmaning i form av befolkningsminskning utgöra ett hot mot tillväxten. Befolkningen har i snitt minskat 0,6 procent per år de senaste tio åren, totalt 20 procent sedan självständigheten, på grund av migration och låga födseltal.

## Affärsmiljön

Affärsmiljön gynnas av EU-medlemskapet och eurosamarbetet och bedöms som stark, även om korruption förekommer och den informella sektorn av ekonomin är stor, uppskattningsvis 20 procent av BNP. Litauens rättsväsende är oberoende från statsmakten enligt konstitutionen, vilket bekräftas av Freedom House granskning av rättsväsendets funktionalitet.

Litauens banksystem är väl kapitaliserat och har låga nivåer av dåliga lån. Banksystemet är starkt koncentrerat till ett fåtal stora banker, och domineras av utlandsägda banker. De tre största bankerna, varav två är svenska, står för 70 procent av det finansiella systemets tillgångar. Banksystemet har genomgått en förändring de senaste åren, driven av nya finansiella tjänster (Fintech-bolag). Revolut startade bankverksamhet 2019 och har vuxit till landets tredje största bank, med 18 procent av banksystemets tillgångar.

## Affärsmiljö



■ Litauen  
■ Europa & Centralasien  
■ Sverige

Ranking mellan 0 (sämst) och 100 (bäst)

Källa: Världsbanken, Macrobond

## EKN:s policy

Sedan Litauens eurointräde 2015 är landet ett så kallat Market Benchmark Country och har ingen landklass i OECD. EKN klassificerar Litauen i landriskklass 0 och prissättningen av långfristiga kreditgarantier görs enligt premiematrisen, med jämförelse mot OECD:s marknadsreferenser. Enligt EU:s konkurrensregler får EKN och andra exportkreditinstitut inte täcka några betalningsrisker (med undantag för rembursgarantier) för affärer med en total risktid (kreditid + tillverkningstid) under två år. I övrigt föreligger normal riskprovning, vilket innebär att affärer bedöms på egna meriter utan särskilda krav eller villkor.

## Svensk export till Litauen

	MSEK
2022	22 694
2021	12 548
2020	9 400
2019	10 915
2018	9 864

Källa: SCB

## EKN:s åtagande och erfarenhet

EKN:s garantigivning till Litauen har varit liten, i genomsnitt en affär per år mellan 2018 och 2022. Under 2022 och 2023 har EKN:s garantiengagemang öka kraftigt, från ett par miljoner kronor 2021 till två miljarder kronor 2023. Skälet till den ökade garantigivningen är ett fåtal affärer till privata köpare, i huvudsak inom transportsektorn som utökar sin verksamhet inom EU-länderna.

EKN har enbart erfarenhet av privata köpare. Sporadiska dröjsmål förekommer men det mesta betalas inom en till tre månader. Sedan 2018 har endast skadeutbetalningar skett i en affär, motsvarande 200 000 kronor, som senare har återvunnits.

## EKN:s engagemang

	MSEK
Garantier	1 918
Utfästelser	112